

**TOETSINGSADVIES OVER HET MILIEUEFFECTRAPPORT DIJKVERSTERKING
NOORDOOSTPOLDER**

30 NOVEMBER 2000

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. OORDEEL OVER HET MER EN AANBEVELINGEN VOOR DE BESLUITVORMING.....	2
2.1 Algemeen.....	2
2.2 Toelichting op het oordeel, overige opmerkingen en aanbevelingen voor de besluitvorming.....	2

1. INLEIDING

Rijkswaterstaat directie IJsselmeergebied (RDIJ) heeft het voornemen om de dijken van de IJsselmeerpolders te versterken. Dit project betreft de dijkversterking IJsselmeerdijken Noordoostpolder over een totale lengte van ruim 44 kilometer tussen de Riensluis bij Lemmer en de brug te Ramspol.

Bij brief van 2 oktober 2000¹ heeft het College van Gedeputeerde Staten van Flevoland de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het opgestelde milieueffectrapport (MER). Het MER is op 3 oktober 2000 ter inzage gelegd².

Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³ De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel:

- informatie bevat over een essentiële tekortkoming in het MER, waarvoor de Commissie adviseert een aanvulling op het MER op te stellen alvorens de besluitvorming doorgang kan vinden;
- informatie bevat over de inhoud van het MER die van belang is voor de besluitvorming en waarover zij een aanbeveling doet in het advies.

Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen van het MER⁵, zoals vastgesteld op 28 maart 1995;
- op eventuele onjuistheden⁶;
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER⁷.

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen en gaat zij na welke onderdelen van het MER in aanmerking komen voor een positieve vermelding. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij het besluit tot goedkeuring van het definitieve dijkversterkingplan.

Is dat naar haar mening niet het geval dan betreft het een *essentiële tekortkoming*. De Commissie zal dan adviseren tot een aanvulling. Overige tekortkomingen worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

⁴ Zie bijlage 4 voor een lijst hiervan.

⁵ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁶ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁷ Wm, artikel 7.10

worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

2. OORDEEL OVER HET MER EN AANBEVELINGEN VOOR DE BESLUITVORMING

2.1 Algemeen

De Commissie is van oordeel dat **de essentiële informatie in het MER aanwezig** is.

In de projectnota/MER is de essentiële informatie - die nodig is om het milieu een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming - aanwezig. Dit laat onverlet dat op een beperkt aantal onderdelen de Commissie inhoudelijk commentaar heeft op dit MER, zoals hierna in paragraaf 2.2 is weergegeven.

Het MER is goed leesbaar en voorzien van informatieve foto's en verhelderende illustraties.

Ten aanzien van de kostenberekeningen heeft de Commissie om een nadere toelichting gevraagd. De schriftelijke toelichting van de Initiatiefnemer is als bijlage 5 bij dit advies gevoegd.

2.2 Toelichting op het oordeel, overige opmerkingen en aanbevelingen voor de besluitvorming

MMA en Natuurontwikkelingsmogelijkheden

De mogelijkheden voor binnendijkse natuurontwikkeling worden in de richtlijnen genoemd, maar komen in het MER summier aan bod. Bij het MMA zijn de mogelijkheden voor binnendijkse natuurontwikkeling, bijvoorbeeld in relatie tot de kleiwinning, niet beschreven. Er wordt alleen aangegeven dat er kansen aanwezig zijn. In dit MER had een beschrijving gegeven dienen te worden wat die kansen precies inhouden. Tussen het technisch profiel van de dijk en de kwelsloot is een strook aanwezig, die zich op sommige plaatsen mogelijk voor natuurontwikkeling leent. Maar daarnaast zijn er ook mogelijkheden aanwezig in het gebied direct grenzend aan de ingreep, bijvoorbeeld in combinatie met ontcleiing. Natuurlijk dienen daar ook andere partners bij betrokken te worden, maar dit laat onverlet dat binnendijkse natuurontwikkeling een belangrijk onderdeel vormt van het MMA

Het MMA is niet alleen het alternatief met de minste milieueffecten, maar ook het alternatief waarin de (natuurontwikkelings)kansen het beste worden benut.

Deze tekortkoming betreft niet het ontbreken van essentiële informatie, aangezien de binnendijkse natuurontwikkelingsmogelijkheden wel kort in het MMA zijn vermeld.

Echter, om bij de besluitvorming optimaal gebruik te kunnen maken van deze informatie is een nadere beschrijving van de precieze mogelijkheden van deze binnendijkse natuurontwikkeling gewenst.

- De Commissie adviseert het Bevoegd Gezag om ten behoeve van de besluitvorming een nadere beschrijving te geven van de kansen van binnendijkse natuurontwikkeling en de mogelijkheden om dit te realiseren. De Commissie adviseert daarbij in te gaan op de natuurontwikkelingsmogelijkheden in combinatie met grondstofwinning.

De buitendijkse natuurontwikkelingsmogelijkheden zijn – als onderdeel van het MMA – goed beschreven. De Commissie acht het mogelijk dat er ook tussen de leidam en de Ramsdijk nog een mogelijkheid voor buitendijkse natuurontwikkeling aanwezig is.

- De Commissie adviseert het Bevoegd Gezag om te laten beoordelen of er ook tussen de leidam en de Ramsdijk mogelijkheden aanwezig zijn voor buitendijkse natuurontwikkeling.

Cultuurhistorische waarde basaltzuilen

De cultuurhistorische waarde van de steenzetting van basaltzuilen in het buitentalud speelt geen rol in de afweging in het MER. Wel staan in het MER illustraties van deze kenmerkende bekleding, alsmede een foto van de handmatige wijze van aanbrengen. Omdat deze aanlegmethode nu niet meer gebruikt wordt, is het niet te verwachten dat bij vervanging van de buitenbekleding deze basaltsteenzetting weer zal worden toegepast. Deze constatering rechtvaardigt een overweging bij de besluitvorming om basaltzetting, indien mogelijk, te handhaven in het buitentalud.

- De Commissie adviseert het Bevoegd Gezag om het mogelijk handhaven van de basaltzetting te betrekken bij de besluitvorming.

Toetsing dijkbekledingen

Met name uit bijlage 2 – Toetsing dijkbekledingen – blijkt dat de sterkte van grote delen van de huidige dijkbekleding onvoldoende of twijfelachtig scoort, bij de variant 'verhogen'. Bij de varianten 'voorland' en 'golfbreker' worden de windgolven geremd, waardoor de dijkaanval op het dijktalud minder wordt. In deze situatie zou mogelijk de huidige bekleding voldoende sterk kunnen zijn of in ieder geval zou er minder bekleding vervangen hoeven worden. Hierdoor zouden de kosten van deze varianten gunstiger worden.

Verder blijkt uit paragraaf 9.8 – Kosten – dat bij de variant 'verhogen' (f1.500 á fl. 2.000 per m²) geen rekening is gehouden met de kosten van de vervanging van de bekleding. Hierdoor scoort deze variant bijzonder gunstig. Dit effect wordt versterkt door de gekozen verdeling van de gewichten bij het eindoordeel:

- beleidskeuze milieu 0,3;
- beleidskeuze functies 0,2 en
- beleidskeuze kosten 0,5.

De vraag is hoe de kostenverhoudingen zouden zijn als rekening wordt gehouden met de genoemde effecten. Een nadere vergelijking van de kosten is in

bijlage 5 opgenomen. De Commissie is van mening dat met de informatie van bijlage 5 het kostenaspect voldoende is behandeld.

- De Commissie adviseert het Bevoegd Gezag om na te gaan of bij de varianten 'voorland' en 'golfbreker' de huidige bekleding gehandhaafd kan blijven en welke invloed deze informatie heeft op de weging van de varianten onderling vanwege de mogelijke verschuiving in de kosten.

Soortbescherming

Naast gebiedsbescherming – Vogel- en Habitatrictlijngebieden en Ecologische Hoofdstructuur – is ook soortbescherming een aspect dat in MER aan bod dient te komen. In de richtlijnen voor dit MER is expliciet om de Rode-Lijstsoorten gevraagd. Er blijkt uit het MER in ieder geval één Rode-Lijstsoort⁸ – *Lepidium latifolium* (Peperkers)- in het plangebied (leidam Ramsdijk) voor te komen. De enkele beschrijving – zoals in dit MER – van het voorkomen van de soort is niet voldoende. Er dient te worden aangegeven of er gevolgen zijn voor deze soort. En zo ja, welke maatregelen getroffen gaan worden om te voorkomen dat de soort (ernstige) schade ondervindt van deze activiteit, dan wel maatregelen ter minimalisering van de mogelijke schade. In het MER wordt niet expliciet aandacht besteed aan het treffen van maatregelen ter bescherming van deze Rode-Lijstsoort.

Dit betreft niet een essentiële tekortkoming, aangezien er wel sprake is van een soorteninventarisatie en de gevolgen in meer algemene zin worden beschreven.

- De Commissie adviseert het Bevoegd Gezag – nu uit het MER blijkt dat er één Rode-Lijstsoort (*Lepidium latifolium*) in het plangebied voorkomt – om te beoordelen of en in welke mate er maatregelen getroffen moeten worden ter voorkoming van schade aan deze soort en om deze informatie bij de nadere besluitvorming te betrekken.

Monitoren

Het monitoringprogramma, zoals beschreven in het MER, is uitsluitend gericht op de veiligheidsaspecten. LNC-aspecten zouden hier ook bij betrokken dienen te worden. Ontwikkeling van de flora en fauna zal een onderdeel van de monitoring dienen te zijn. Indien gekozen wordt om bepaalde maatregelen te nemen, bijvoorbeeld ter bescherming van een Rode-Lijstsoort, is het van belang om te onderzoeken of die maatregelen ook het gewenste effect sorteren. Ook wordt aanbevolen om eventuele natuurontwikkelingszones – binnen- of buitendijks – te monitoren.

- De Commissie adviseert het Bevoegd Gezag om bij de monitoring ook aandacht te besteden aan de LNC-aspecten.

⁸ Deze soort komt voor in de lijst van bedreigde soorten (categorie 3). Deze soort wordt niet genoemd in bijlage IV, onderdeel b van de lijst van bedreigde plantensoorten van de Habitatrictlijn (92/43/EEG).